

ЮРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ ПАВЛЕНКО

(22.04.1955 – 31.12.2015)

Колектив Інституту ядерних досліджень НАН України глибоко сумує з приводу втрати видатного фізика-ядерника, завідувача відділу ядерних реакцій, доктора фізико-математичних наук, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки Павленка Юрія Миколайовича.

Народився Юрій Миколайович 22 квітня 1955 р. в м. Коростень. Щасливе дитинство і виховання одержав від улюблених батьків (відомий в Україні хлібороб Микола Адамович Павленко та вчителька Віра Іллівна). Після навчання із золотою відзнакою в середній школі та на фізичному факультеті Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка Ю. М. Павленко працював з 1977 р. в Інституті ядерних досліджень (ІЯД) АН УРСР на посадах від інженера до завідувача відділу ядерних реакцій (2000 р.). У 1989 р. захистив кандидатську, а у 2009 р. – докторську дисертації, присвячені дослідженням багаточастинкових ядерних реакцій. У 1999 р. йому

було присвоєно звання лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки за цикл наукових праць «Закономірності та аномальні явища в ядерних процесах» (у співавторстві з І. М. Вишневським, В. О. Желтоножським, М. І. Заїкою, Ю. В. Кібкало, О. Ф. Німцем, В. В. Тришиним).

Юрій Миколайович – відомий в Україні та за її межами фізик-експериментатор, який займався дослідженням ядерних реакцій у широкому діапазоні енергій за допомогою створених за його участю оригінальних експериментальних методик в ІЯД НАН України, ОІЯД (Дубна), Інституті загальної фізики РАН (Москва), ядерному центрі DESY (Гамбург, Німеччина) та інших наукових установах. У багаточастинкових ядерних реакціях, досліджених у кінематично повних експериментах, було спостережено модифікацію характеристик короткоживучих ядерних станів, зумовлену взаємодією з кулонівським полем супроводжуючих частинок. У співпраці з теоретиками Юрій Миколайович розвинув інтерпретацію цього явища в рамках теорії багаточастинкових ядерних реакцій на основі методу додавання нерелятивістських діаграм.

Розвитком цього напрямку досліджень стало вивчення характеристик різних кваркових станів в ядерному середовищі в експерименті HERA-B (Гамбург, DESY). Суттєвим внеском групи українських учених за участю Ю. М. Павленка було забезпечення високої точності вимірювань поперечних перерізів кваркових процесів завдяки розробленим та впровадженим новому мішеневому комплексу та детекторам для фізики високих енергій.

Значні зусилля Ю. М. Павленко приділяв створенню нових експериментальних засобів для досліджень у суміжних галузях фізики. За участю Ю. М. Павленка у 1988 - 1994 рр. було створено експериментальну методику для дослідження генерації швидких іонів потужними імпульсами CO₂ лазера в ІЯД НАН України та ІЗФ РАН (Москва); розроблено нові методи контролю радіоактивного забруднення навколишнього середовища, у тому числі за завданням МАГАТЕ (1986 - 1994 рр.).

Ю. М. Павленко здійснював активну науково-організаційну роботу, керував низкою тем із фундаментальних досліджень і прикладних розробок, у тому числі на замовлення закордонних наукових центрів. У його науковому доробку понад 200 опублікованих робіт, серед яких 2 монографії. Він приділяв велику увагу підготовці молодих наукових кадрів, керував навчанням аспірантів та дипломними роботами студентів; під його керівництвом захищено десятки дипломних робіт. Розроблений ним курс з ядерної фізики викладав на фізичному факультеті в Національному університеті імені Тараса Шевченка. Ю. М. Павленко був членом ученої ради та спеціалізованої вченої ради по захисту докторських та кандидатських дисертацій ІЯД НАН України.

Павленко Юрій Миколайович був не тільки висококваліфікованим вченим, а й доброю, чуйною людиною, хорошим сім'янином – чоловіком, батьком, дідусем. Разом із дружиною Іриною, кандидатом наук, він пройшов весь свій складний і тернистий життєвий шлях, починаючи зі студентських років і до дня передчасної смерті. Продовжувачами його добрих справ є син і онук.

Висловлюючи співчуття близьким та рідним Ю. М. Павленка, співробітники ІЯД НАН України продовжують наукові дослідження, започатковані та розвинуті Юрієм Миколайовичем, зберігаючи у своїх серцях світлу пам'ять про талановитого вченого та доброзичливого колегу.

Колектив ІЯД НАН України